

היה קא שביק ליה ואזיל, בשעה שהיה אותו אדם הולך עוזב את המקום והולך לדרכו, אמר רבי אלעזר בר צדוק: **כדו כבר הויתי דיירי הייתי מתגורר בארעא הדא בארץ זו ארבעין שנין, ולא חמיתי ועדיין לא ראיתי בר אינש שמהלך בארחן דתקנן**, בדרכים ישרות, **כדין כמו אדם זה**.⁽³⁾

בינתיים, הדר חזר אותו אדם **ואתי ובא, ואמר ליה: מאי מיעבד**, מה אעשה כדי שאוכל לעדר את כרמי על ידי הפועלים [כדין]?

אמר ליה: **אפקר זיתיא לחשוביא**, הפקר את עצי זיתך לעניים, דהיינו, אין לך פתרון לשלם להם בזיתים. ותן להם **פריטיא** פרוטות בשכרם **לקשקושי כרמיב**.

והוינן בה: **וקשקושי** כרמים בשביעית מי שרי?

והא **תניא**: [שמות כג] **"והשביעית תשמטנה, ונמשתה"**. ודרשינן:

תשמטנה — **מלקשקש**, מלעדור סביב העצים.

ונמשתה — **מלסקל** את האבנים, על ידי השלכתם מהשדה.

אמר **רב עוקבא בר חמא**: **תרי מיני קשקושי הוו**, אחד מותר ואחד אסור.

קשקוש אחד הוא **לסתומי פילי**, לסתום את

הבקעים שבאדמה, שהעידור הזה נועד לכסות השרשים כדי שלא ייבש האילן, וזה מותר לפי הטעם, שיתבאר להלן, שכל דבר שאינו נעשה להשבחת האילן וגידולו, אלא רק כדי להחזיקו ולהעמידו שלא ייבש, מותר לעשותו בשביעית.

וקשקוש אחד הוא לצורך **אברויי אילני**, שנועד להשביחם [על ידי ריכוך הקרקע סביבם — לשון שני ברש"י], וזה אסור.

ומבאר רב עוקבא: **אברויי אילני** — אסור.

סתומי פילי — שרי.

וכיון שהביאה הגמרא את דבריו של אייבו אודות רבי אלעזר בר צדוק, ממשיכה הגמרא להביא עוד מימרא של אייבו, בשמו.

אמר **אייבו משום רבי אלעזר בר צדוק**: **אל יהלך אדם בערבי שבתות** כשהוא חוץ לביתו יותר ממהלך **שלש פרסאות**, ואז ישבות בעוד היום גדול, ויכין לעצמו את סעודת השבת.

אמר **רב כהנא**: **לא אמרן אלא** כאשר הוא מהלך בדרך כדי להגיע לביתיה. שעדיף לו לשבות בדרכו ולא להגיע סמוך לשבת לביתו, כי שמא לא יכינו לו בביתו מאכל לשבת [כיון שיראו שאינו מגיע מבעוד יום], ואם יבוא לביתו ויווכח שלא הכינו עבורו סעודת שבת, הוא יכעס עליהם.

והתורה אסרה שינהג אדם בדרך שירבה הונו מפירות שביעית, מהאמור "לאכלה" ולא לסחורה [וכמבואר בש"י לעיל מ א].

3. גדלותו של אותו אדם היא בכך שלא המשיך לשאול כיצד ינהג למעשה הלאה, אלא הלך מיד

מעיקר הדין אלא רק שנראה כמערים על איסור שביעית. ולכן גם היה לשון שאלתו אם טוב לעשות כן ולא שאל אם מותר לעשות כן.

אך מלשון רש"י משמע שהאיסור הוא מעיקר הדין, שנמצא זה מרבה הונו מפירות שביעית, שהרי בדרך זו אינו צריך לשלם להם שכרם,